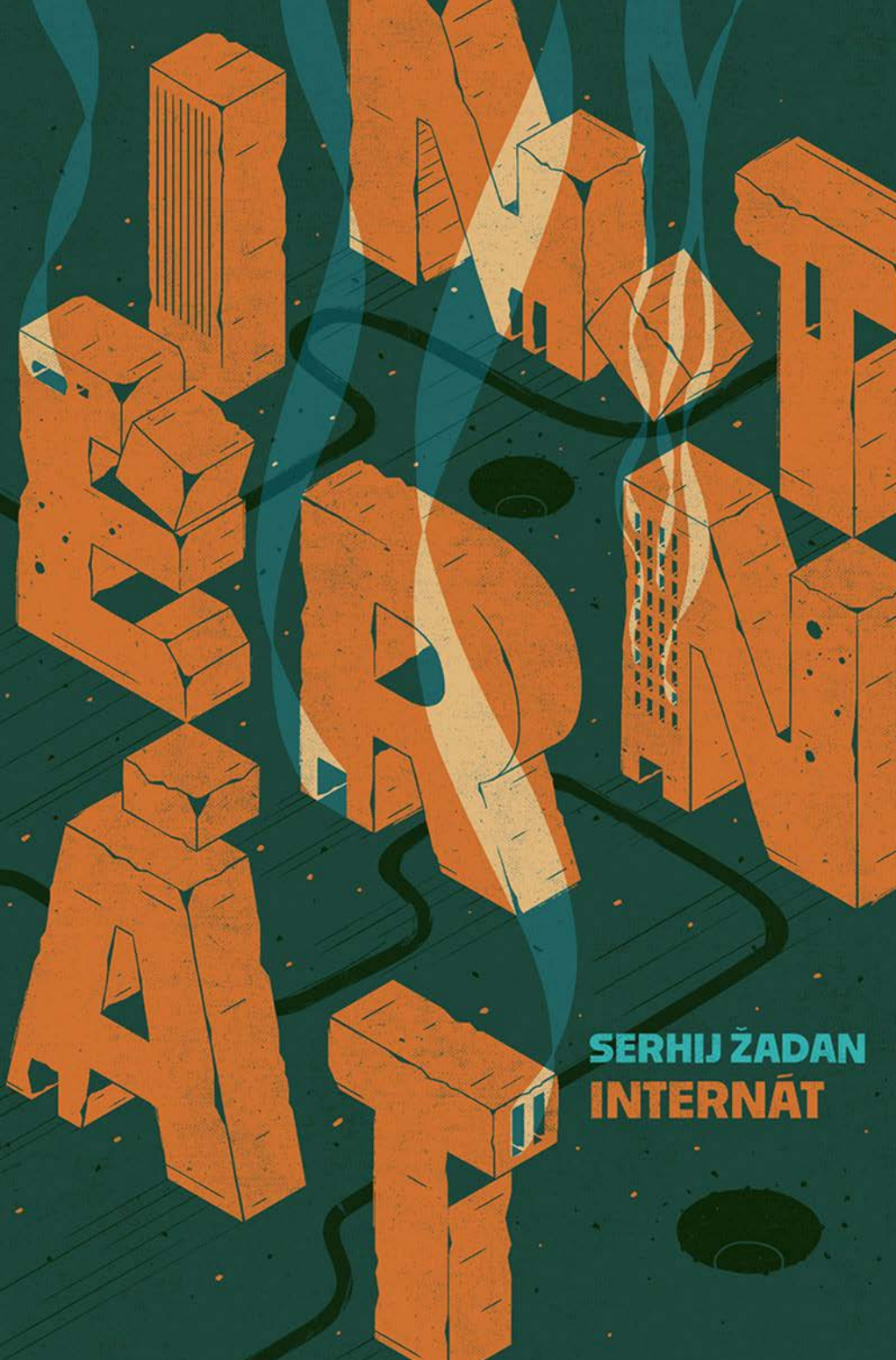

INTERNÁT
SERHIJ ŽADAN
INTERNÁT

SERHIJ ŽADAN

INTERNÁT

román

ARGO

Ukázka elektronické knihy

„Zajeď pro něj," křičí táta.

„Můj syn to není," Paša na to, „ať si ho vyzvedne sama."

„Je to tvůj synovec," připomene táta.

„No a?"

„A taky můj vnuk."

Ani u toho nevypne televizi. Nevypíná ji dokonce ani v noci. Televize je u nich něco jako věčný oheň: spíš než pro radost živým hoří na památku zemřelých. Táta sleduje předpověď počasí s takovým výrazem, jako by se tam mělo ozvat jeho jméno. Když předpověď skončí, chvíli sedí a zdá se, že nevěří tomu, co slyšel. Paša se na televizi nedívá, zvlášť ne poslední rok, kdy zprávy budí strach. Sedí ve svém pokoji, stůl zavalený učebnicemi, nakonec to ale nevydrží, vstane z pohovky a vyjde ven. Táta to zaslechne a otočí se, pružiny v pohovce přitom zapraskají jako suché chrastí na skautském ohništi. Nábytek v domě toho zažil hodně, ale pořád vypadá k světu, dnešní majitele nejspíš přežije. Sestra navrhovala, že by mohli aspoň nechat přečalounit křesla, ale Paša se na to moc netvářil. Nové čalounění, říkal, to by bylo jako dělat v sedmdesáti shyby – sice to jde, ale člověk by si měl nejdřív dát prášky na bolest. Sestra se poslední dobou skoro neukazuje, takže ani o novém čalounění už nikdo nemluví.

Paša měl tenhle dům rád, bydlel tu celý život a hodlal tu bydlet dál. Postavili ho hned po válce němečtí zajatci. Byla to poměrně velká budova pro dvě rodiny. Druhá ulice od nádraží v hustě obydlené ulici domků, kde žili převážně železniční dělníci. Celá

jejich osada vyrostla kolem železniční stanice. Ta jim skýtala práci a taky naději, podobala se srdci, černému od kouře lokomotiv, které pumpovalo krev okolních strží a lesíků. Dokonce i teď, když bylo depo prázdné jako vypuštěný bazén a v dílnách bydleli nanejvýš bezdomovci a vlaštovky, se život dál držel železnice. Akorát nebyla práce. V dělnických osadách práce kdoví proč mizí jako první. Dílny zavřely a všichni si šli po svých, rozlezli se po stísněných dvorcích se studnami vysušenými horkým létem a se sklepy, v nichž všechny zásoby došly ještě před Vánoci.

Paša si ale stěžovat nemůže, to by bylo rouhání: pořád je něco jako státní zaměstnanec, placený ze státních peněz. Jojo, myslí si Paša, zatímco vychází na ulici a zavírá za sebou dveře utěsněné nemocniční dekou, něco jako peníze, něco jako zaměstnanec. Sníh na dvoře je růžovomodrý, odráží zapadající slunce i večerní nebe a černá se hlubokými póry. Na pohmat je drsný, voní březnovou vodou a pokrývá vláčnou černou zem, takže každá předpověď je zbytečná: zima potrvá dlouho, všichni se stihnou přizpůsobit, sžít se s ní a zvyknout si. A až si zvyknou, začne něco jiného. Zatím ale svět připomíná hroudu sněhu v teplé ruce – sice taje a roztéká se, dlaně jsou však čím dál studenější, méně hřejí a je v nich čím dál víc ledové zkřehlosti. Voda taje, ale zůstává smrtící, slunce se utápí ve složité soustavě vodních zrcadel a odrazů, nikdo se nestačí ohřát, soumrak se snáší hned po poledni, jen co se rozezní zvlhlé tlampače, které visí nad nádražím. Pocit tání, ten klamný pocit tepla pak v tu ránu zmizí.

Paša obejde dům a pokračuje po rozbředlé stezce mezi stromy. V domě s nimi celý život bydlel jeden železničář. Polovina domu patřila jemu, polovina Pašově svorné rodině. Tátovi, mámě, Pašovi a sestře. Před patnácti lety, to ještě žili všichni pohromadě, železničář svou polovinu podpálil. Stihli to uhasit. Do rekonstrukce se ale železničáři nechtělo – odešel na nádraží, sedl na

vlak východním směrem a jednou provždy zmizel z jejich života. Vyhořelou polovinu domu pak strhli, zeď nabílili a žili dál. Zvenku dům připomínal půlku bochníku na regálu v obchodě. Táta taky celý bochník nikdy nekupoval – jen půlku, aby neplatil nic navíc. A aby nic navíc nezbylo. Život na stanici ho naučil.

Černé stromy ční ze sněhu a špičaté větve se černají na pozadí červeného nebe – za vrátky začíná ulice, bílé sousední domky, sem tam žlutý pomeranč elektrického světla, zahrady, ploty a komíny, z nichž stoupají sloupy dýmu, jako když znavení muži stojí na mraze, hovoří a vypouštějí z plic teplý lednový dech. Ulice jsou pusté, nikde nikdo, jen na nádraží o sebe čas od času zavadí vagóny, kovem o kov, jako by někdo přestavoval železný nábytek. Z jihu, od města, navíc celý den už od rána doléhají ojedinělé těžké výbuchy – chvílemi intenzivněji, pak zase sporadičtěji. Vysoko ve vzduchu se prohání ozvěna, akustika je v zimě zkreslená, stěží poznáš, odkud co letí a kam to dopadne. Čerstvý vzduch, vůně vlhkých stromů, napjaté ticho.

Takové ticho se rozhostí jen tehdy, když všichni zmlknou a zaposlouchají se. Paša napočítá do sta a jde zpátky. Deset. Včera večer to bylo šest. Za stejnou dobu. To by mě zajímalo, co řeknou ve zprávách?

Tátu zastihl v kuchyni, jak se sklání nad stolem a balí si starou sportovní tašku.

„Chystáš se daleko?“ zeptá se Paša.

Zbytečná otázka, je jasné, že se chystá za klukem. Demonstrativně hodí do tašky noviny (Jak může číst noviny, které už jednou četl? To je jako číst vyluštěné křížovky.), brýle (Paša se s ním o ty brýle vždycky hádá – tlustá skla, zdeformovaný obraz, to už by bylo lepší, kdyby nosil sluneční, stejně přes ně nic nevidí), doklad o důchodovém věku (s trochou štěstí tam dojede zadarmo), telefon ohlazený jako mořský kámen a vypraný kapesník. Kapesníky

Ukázka elektronické knihy

si táta pere a žehlí sám, nenechává to na dceři, nechce. Jednou za měsíc se postaví k žehlicímu prknu a přejíždí po zapraných kapesnících tak pečlivě, jako by sušil znehodnocené bankovky. Paša mu pořád nosí papírové kapesníky, ale táta dál používá ty svoje látkové, je tak zvyklý už od té doby, co pracoval v nádražní kanceláři a po papírových kapesnících ještě nebylo ani vidu. Po jiných ostatně taky ne. S mobilem to táta skoro neumí, ale vláčí ho pořád s sebou – telefon je celý otlučený a má ohlazené zelené tlačítko. Kredit mu dobíjí Paša, sám se to nikdy nenaučil. Teď to všechno pečlivě balí, přehrabuje se v tašce a dotčeně mlčí. Je to s ním čím dál těžší, nedá se mu nic říct, uráží se jako malé dítě. Paša dojde ke sporáku a napije se přímo z konvice. Studně v létě vyschly a pít z kohoutku je o strach, kdoví co v tom potrubí teď plave. Vodu raději převařují a vodním nádržím se vyhýbají. Táta nereaguje, šátrá po kapsách.

„Tak jo," řekne Paša, „já tam pro něj zajedu."

Táta to ale nechce jen tak vzdát. Vytáhne noviny, rozloží je, sbalí, poskládá na čtvrtky a strčí zpátky do tašky. Žlutými vyschlými prsty nervózně láme novinový papír, na Pašu se přitom ani nepodívá, hrbí se nad stolem, chce někomu něco dokázat, bojuje prostě s celým světem.

„Slyšíš?" povídá Paša. „Zajedu pro něj."

„To nemusíš," řekne táta.

„Říkám, že ho vyzvednu," zopakuje trochu nervózně Paša.

Táta demonstrativně vytáhne noviny a odejde. Trhavým pohybem otevře dveře od předsíně a do tmavé chodby padne pruh měkkého televizního světla. Pak za sebou zabouchne, jako by se zavřel v prázdné ledničce.

Den první

Lednové ráno je dlouhé a nehybné jako fronta v nemocniční čekárně. Ranní chlad v kuchyni, břidlicové šero za okny. Paša přistoupí ke sporáku a hned zachytí nasládlou vůni plynu. Ta mu vždycky připomene svěžest ranního vstávání. Každé ráno, když se chystá do práce, dá do aktovky žákovské sešity a učebnice, dojde do kuchyně, nadechne se sladkého plynu, vypije silný čaj, zají ho černým chlebem, řekne si, že má koneckonců skvělý život, a s tímhle přesvědčením utíká do práce. Ta vůně ho provází celý život, když se neprobudí doma, nemá dokonce ani chuť k jídlu, schází mu domácí ranní sporák a zápach propálených hořáků. Paša vyhlédne z okna, pozoruje černý sníh a černé nebe, usedne ke stolu a potřásá hlavou, aby se trochu vzpamatoval. Je šest ráno, leden, pondělí, další den bez práce.

Vezme z parapetu sešity a zalistuje v nich, hned je ale položí zpátky, vstane, projde chodbou a nahlédne do pokoje. Táta spí v křesle a z obrazovky se ho snaží upoutat kdosi zalitý krví, jeho snaha ale vychází naprázdno: zvuk si táta vypnul už v noci, teď už to mají všichni marné, i kdyby křičeli sebevíc. Paša se na okamžik zastaví a dívá se na krev. Muž, který křičí, proto obrátí pohled na Pašu a zaměří se na něj: nevypínej to, poslouchej, je to důležité, tebe se to taky týká. Ale Paša rychle najde ovladač, zmáčkne velké červené tlačítko, jako by vymačkával zubní pastu z tuby, hodí ovladač na stůl, opatrně, aby tátu neprobudil, vyjde ven a zavře za sebou dveře. Dveře však v ranním šeru i tak neklidně zaskřípou, táta se v pokoji hned probudí, najde ovládání

a televizi, v níž se odehrává cosi děsivého, cosi, co se týká každého, mlčky zapne. To už Paša dobíhá na stanici.

+

Něco tu nehraje, říká si Paša, něco mi tu nehraje. Ani živáčka, ani hlásku. Neslyší dokonce ani lokomotivy. Nikdo tu nic neprodává. Pod tmavomodrým sněhem teče voda, teplota je skoro nad nulou, nebe je však zatažené, ve vzduchu visí vlhkost, která chvílemi přechází v sotva postřehnutelný déšť, v dálce se na kolejích válí mlha, v níž se utápějí hlasy i zvuky kroků. Je ještě brzo, říká si Paša napjatě, prostě je ještě brzo. Na jihu, tam, kde začíná město, je taky podezřelé ticho, bez výbuchů, bez roztrhaného vzduchu. Zpoza rohu vyjede mikrobus. Paša si oddechne: veřejná doprava funguje, všechno je v pořádku. Prostě je ještě brzo.

Pozdraví se s řidičem, který bázlivě vtahuje hlavu do límce kožené bundy. Projde prázdným mikrobusem a posadí se vlevo u okna. Pak to nevydrží a přesedne si doprava. Řidič to všechno ostražitě sleduje v zrcátku, jako by se bál, že mu něco důležitého unikne. Když Paša zachytí jeho pohled, řidič se odvrátí, nastartuje a zatáhne za řadicí páku. Železo uraženě zaskřípe, mikrobus se rozjede, řidič udělá čestné kolo v liduprázdné mlze a nechá stanici za sebou. V takových mikrobusech se vozí nebožtíci, pomyslí si kdoví proč Paša. Ve speciálních mikrobusech s černou páskou po stranách. Jsou tam vůbec uvnitř místa pro cestující? Nebo musí vdova sedět na rakvi? A kam tímhle pohřebákem asi dojedu?

Mikrobus projede jednu prázdnou ulici, pak druhou. Dál je pouliční trh, kde důchodkyně každý den prodávají cosi zmrzlého. Mikrobus zahne, důchodkyně žádné, nikde nikdo. Pašovi už dochází, že tu doopravdy něco nehraje, že se něco stalo, přesto se ale dál tváří, jako by všechno bylo v nejlepším pořádku. Přece

Ukázka elektronické knihy

nebude panikařit, to ne. Řidič se to snaží nevnímat a dál žene svůj pohřebák mlhou a vodou. Měl jsem si asi pustit zprávy, říká si nervózně Paša. A hlavně to ticho – po všech těch dnech, kdy obloha na jihu, nad městem, připomínala rozžhavenou armaturu. Je tu ticho a pusto, jako by snad všichni nastoupili do nočního vlaku a odjeli. Zůstali tu jenom Paša a řidič, ale i oni minou dva paneláky postavené na písečném podloží, projedou kolem autoparku a městečko opustí. K hlavní silnici vede dlouhá topolová alej, topoly vykukují z mlhy jako děti zpoza ramen svých rodičů. Kdesi tam nahoře už vychází slunce, už se asi ukázalo, není sice vidět, je ale trochu cítit. Jinak ovšem není cítit nic. Paša napjatě pozoruje všechnu tu okolní vlhkost a snaží se pochopit, co mu uniklo, co mu to chtěl vysvětlit ten zakrvácený chlap v televizi. Řidič opatrně objíždí studené výmoly, blíží se k hlavní silnici a zatočí doprava. Mikrobus zamíří na zastávku, jako obvykle zastaví, vždycky tu někdo nastupuje. Dneska ale nejspíš nenastoupí nikdo. Řidič tu chvíli stojí, spíš ze zvyku, dveře otevřené, pak se ohlédne na Pašu, jako by čekal na svolení, dveře se zavřou, mikrobus vyrazí dál a zrychluje, až dorazí ke kontrolnímu stanovišti.

„Do hajzlu," vymáčkne ze sebe řidič.

Blokpost je plný vojáků. Stojí za betonovými bloky pod roztřepenými státními vlajkami a mlčky se dívají směrem k městu. Kolikrát tudy Paša za posledního půl roku projížděl, od chvíle, co se sem po krátkých rozhořčených bojích vrátila státní moc? Ať už mířil do města nebo se vracel domů na stanici, pokaždé ho čekala kontrola papírů, jinými slovy – nepříjemnosti. Pašu samozřejmě zpravidla pouštěli mlčky, na nic se nevyptávali: je místní, je tu hlášený, stát nemůže říct ani ň. Paša si zvykl na lhostejné pohledy, na odměřené a mechanické pohyby příslušníků ozbrojených složek, na černé nehty, na to, že musí odevzdat

občanku s údajem o trvalém bydlišti a počkat, až se jeho země zase jednou přesvědčí o tom, že ctí její zákony. Vojáci mu doklady mlčky vraceli, Paša strkal průkaz do kapsy a snažil se, aby o nikoho nezavadil pohledem. Státní vlajky byly rozmáčené deštěm, barvy v šedém podzimním vzduchu bledly a rozpouštěly se jako sníh v teplé vodě.

Paša se dívá z okna a vidí, jak je předjede džíp, pokrytý temným železem. Z džípu vyskočí trojice se samopaly. Linkového pohřebáku si nevšímají a běží rovnou k houfu, který se před nimi utvořil. Vojáci stojí, překřikují se, vytrhávají si navzájem dalekohledy, pozorují silnici před sebou, napínají oči zčervenalé kouřem a nevyspáním a lemované hlubokými vráskami. Silnice je však prázdná, prázdná tak, až to nahání strach. Obyčejně po ní pořád někdo jezdí. Ač se město už dlouho nachází v takřka naprostém obklíčení a kruh se pořád zužuje, někomu se touhle jedinou silnicí pořád daří prorážet tam a zase zpátky. Většinou to byla armáda, jež do města přivážela munici, nebo dobrovolníci, kteří odsud, ze severu, z válkou nezasaženého území, vozili do obleženého města různé nesmysly, třeba teplé oblečení nebo léky proti nachlazení. Kdo přitom potřebuje léky proti nachlazení ve městě, které je ostřelováno těžkým dělostřelectvem a co nevidět ho vydají nepříteli? To ale nikomu nevadilo. K obklíčeným z pevniny dál prorážely celé kolony a leckdy se zcela zákonitě dostávaly pod palbu. Bylo jasné, že město podlehne, že vládní vojska se budou muset stáhnout a vzít s sebou vlajky Pašovy země, že frontová linie se tak jako tak posune na sever, ke stanici, a že i smrt se tak přiblíží o nějakých deset kilometrů. Lámal si s tím někdo hlavu? I civilisté v sobě nacházeli odvahu a po rozpraskaném asfaltu vyráželi do města. Vojáci je přesvědčovali, aby to nedělali, nikdo jim tu ale dvakrát nevěřil, každý měl za to, že on je ten nejchytřejší. Takže se klidně cpal pod minomety

kvůli nějakému potvrzení z penzijního fondu. Pravda, máš-li na vybranou mezi smrtí a byrokracií, je občas lepší vybrat si smrt. Vojáky to štvalo a stanoviště občas uzavřeli, ale jen co ostřelování utichlo, před zátarasy už zase stála fronta. Nezbývalo jim než lidi pouštět.

Teď je ale silnice úplně prázdná. Zdá se, že ve městě se opravdu děje něco strašného, něco, co dokáže zastavit dokonce i řidiče maršrutek a spekulanty. Uprostřed betonových bloků a ostnatého drátu stojí houf neholených chlapů, rozezlených nevyspáním a bezvýchodností, všichni na sebe křičí a navzájem si na sobě vylévají vztek. Od houfu se oddělí hubený vysoký voják a směřuje k nim, pod helmou, která mu je příliš velká, má prázdné oči, prázdné a doširoka rozevřené, nejspíš strachy – zvedne ruku před sebe, jako že zastavte a nehýbejte se. Beztak se ani nepohnou, stojí, celí strnulí, se zatajeným dechem. V mikrobusu je najednou spousta místa a vzduch je tak řídký, že ať ho do sebe člověk vtáhne sebevíc, pořád má pocit, jako by se vůbec nenadechl. Voják přistoupí ke dveřím a dlaní zvučně uhodí do kovového povrchu. Mikrobus se rozezní jako potopená ponorka a řidič trochu moc zhurta otevře dveře.

„Kam se sereš?“ křikne na něj voják, přikrčí se a vleze dovnitř. Jak se shrbí, helma se mu sveze na oči a Pašovi přijde, jako by ho znal, odkud ale, odkud? říká si. Voják se na něj nepřátelsky podívá, přistoupí k němu, upraví si helmu, promne si rukou oči a zařve Pašovi do obličeje: „Papíry! Papíry kurva!“

Paša si prohrábne kapsy, má jich ale najednou tolik, že se v nich ztrácí, nemůže nic najít a vytahuje nejrůznější bordel: vlhčené ubrousky, kterými si ráno ve škole utírá boty, vytištěné přípravy hodin, oznámení z pošty, že si má přijít vyzvednout balíček. Jojo, myslí si Paša a vyděšeně hledí vojákovi do tváře, musím si vyzvednout balíček, no jo vlastně, balíček. Dočista jsem

na to zapomněl, pomyslí si, a kůži má najednou tak vlhkou, jako by ho samotného otřeli vlhčenými ubrousky.

„No?“ křikne voják a nakloní se nad něj.

Jenže Pašovi vůbec nedochází, jakým jazykem ten voják mluví. Slova totiž vyráží tak trhaně a lámaně, že jim schází intonace i přízvuk, plive slova, jako by vykašlával chuchvalce hlenu. Měl by mluvit státním jazykem, panikaří Paša, státním, minulý měsíc tu byla jednotka odněkud z Žytomyru, ti měli dokonce legraci z toho, jak on sám přepíná mezi ukrajinštinou a ruštinou. Jsou to ti samí, nebo ne? váhá horečně Paša a hledí do rozlícených očí, v nichž se odráží veškeré jeho zděšení.

„Zapomněl jsem si je,“ odpovídá Paša.

„Cože?“ nevěří voják.

Řidič se postaví, neví, co dělat, jestli utíkat, nebo stát na místě. Ani Paša neví, co dělat, a říká si: co si jen počnu, co si jen počnu?

Vtom někdo zvenku zařve, zařve tak pronikavě a táhle, až sebou voják škubne, otočí se, odstrčí řidiče a vypadne. Řidič dopadne na sedačku, ale rychle se postaví na nohy a vyskočí ven hned za vojákem. Paša taky vyskočí a všichni tři běží k houfu, který náhle zmlkne a rozestoupí se. V tu chvíli se z jihu, od obzoru, od města odříznutého obležením začnou jako z neviditelné vzdušné jámy valit muži. Po jednom, po dvou či v celých skupinách se ztěžka vynořují zpoza linie obzoru a míří sem, k houfu, který mlčky stojí a čeká. Zatím jsou ještě sotva postřehnutelní kdesi na obzoru, postupně se ale zvětšují a rostou jako stíny po poledni. Vojáci už nepřikládají k očím triedry a nekřičí, všichni jako by se báli, aby to procesí, které pomalu zaplňuje silnici a roztáhlo se už na stovky metrů, nevyplašili. Muži jdou tak rozvážně, až se zdá, jako by nikam nepospíchali, přesto je hned jasné, že rychleji by to prostě nedokázali: těch posledních pár set metrů zdolávají ztěžka, s vypětím všech sil. Jít ale musí,

takže kráčejí dál, nezastavují se, tvrdohlavě se blíží, míří ke své vlajce, stoupají k blokpostu z údolí jako cestující, které vysadili z autobusu za jízdu načerno. Čas jako by zrychlil, všechno se děje tak nakvap, že se nikdo nestihne ani leknout, ani zaradovat. První už přicházejí k natřeným betonovým blokům, na obzoru se ale hned vynořují noví, i oni sestupují dolů, kráčejí na sever, ke svým. A čím blíž přicházejí, čím zřetelnější jsou jejich obličeje, tím větší ticho kolem panuje. Už jsou totiž vidět jejich oči, v nichž se nezračí nic dobrého – jen utrpení a mráz. Jejich dech je tak chladný, že jim dokonce ani nestoupá pára od úst. Obličeje mají černé od špíny, oční bělma podivně výrazná. Helmy a černé potrhané čepice. Kolem krku mají omotané šátky, celé šedé od cihelného prachu. Zbraně, popruhy, prázdné kapsy, na ramenou velké polní, ruce černé od šmíru, boty zamazané od rozdrcených cihel a mokré černozemě. První, kteří už jsou skoro tady, hledí do obličejů s výčitkou a nedůvěrou, jako by všichni, kteří tu stojí a čekají na ně, něco zavinili, jako by všechno mělo být naopak – to oni, příchozí, by měli stát tady, pod nízkým lednovým nebem, a hledět na jih, za obzor, kde není nic kromě špíny a smrti. V tu chvíli první z nich dorazí k zátarasům, pozvedne náhle pěst a začne křičet, jako by vyčítal bohům jejich špatné chování. Proklíná, vyhrožuje, rozčiluje se a po obličeji mu tečou slzy, které smývají špínu. Houf se rozestoupí ještě víc a příchozí se mísí s těmi, kteří tu stojí, jako když se špinavá říční voda mísí s průzračnou mořskou. Houf už se nevejde mezi studené bloky a ten, který přišel jako první, stojí dál uprostřed zástupu, zplna hrdla křičí cosi o nespravedlnosti a o pomstě, o tom, že město vydali nepříteli, že ho opustili, že ho spolu se všemi obyvateli odevzdali do cizích rukou, neudrželi ho, ustoupili, unikli z pasti. Ti, kteří unikli, jsou na tom ještě dobře, co ale ti, kteří zůstali tam, na zničených ulicích? Co s nimi bude? Kdo je odtamtud

dostane? Jak jsme je v tom mohli nechat, jak jsme mohli utéct, opustit město – křičí a pěst má pořád vztyčenou. Jak je to možné? Kdo se z toho bude zodpovídat? Oleža, křičí, Oleža, můj parťák, nestihl jsem ho dokonce ani zakopat, nestihl jsem ho odtáhnout do sněhu, leží tam ohořelý na benzínce. Komu jsem ho tam nechal? Kdo ho odtamtud dostane? Kdo? – křičí a pěstí hrozí dešťovému mračnu, dokud ho někdo z těch, kteří přišli později a protáhli se kolem něj, nevezme po hlavě, jako by mu chtěl říct – zavři klapačku, i bez tebe je to dost hrozný. Vtom se dají do řeči všichni. Někdo se vyptává, někdo odpovídá, někoho táhnou, aby se ohřál, jiného balí do staré propálené deky. Vtom na stanoviště dorazí další skupina, která nese na ramenou nosítka, a v těch nosítkách leží kdosi tak rozedraný a zkrvavený, že Paša musí odvrátit zrak. Jeden důstojník začne křičet, aby zavolali záchranku, jenže kde by se tu vzala záchranka? Nosítka převezmou ti, kteří mají víc sil, a táhnou je do mikrobusu, dělej, křičí na řidiče, nastartuj, odvezeš ho na stanici. Paša si říká, že nejlepší varianta teď asi bude vrátit se domů, a taky udělá krok k mikrobusu, u dveří už ale stojí voják, Pašu bez ohlédnutí odstrčí a on se může jen dívat, jak dovnitř opatrně nakládají nosítka, vidí slepené vlasy a cukrovou bělobu kosti, jako by rozřízli dýni a vyvrhli její sladké vnitřnosti, vidí křečovitě zkroucenou ruku, která sevřela nosítka a drží se jich tak pevně, jako se lidé drží jenom života.

Mikrobus se snaží otočit, kolem se ale pohupuje zástup, v němž všichni křičí, překážejí a volají na ostatní, aby hlavně nepřekáželi. Nakonec kdosi zavelí, zástup se dá do pohybu, rozestoupí se do stran, mikrobus se otočí a zmizí za rohem. Pašu vytlačili na okraj silnice a on se odtamtud bezradně snaží dostat, když vtom na něj zezadu někdo křikne: dej mi cigaretu, je to voják bez přilby se stříbrnými špinavými vlasy. Nemám, odvětí na to

Ukázka elektronické knihy

Paša. A co máš? – nenechá se odbýt voják. Paša automaticky sáhne do kapsy a vytáhne průkaz.

+

Paša stojí na okraji silnice, rozježděné pásy a koly nákladáků, a snaží se rozpomenout, kde už takové prsty viděl. Křečovité zkroucené neživé prsty, co se chytají života. Vzápětí si vzpomene: před týdnem, byl zrovna poslední den školy. Je to jen týden, všechno bylo stejné jako teď – čerstvý vítr a bledé lednové slunce. Někdo ho zavolá ze školní chodby, on vyjde, učitelé zahánějí děti zpět do tříd, ty se ale hned vrhnou k oknům a koukají, co se děje. Paša nakoukne zpátky ke svým žákům, křikne na ně, aby byli zticha, že se hned vrátí, nikdo ho ale neposlouchá, kolem Paši proběhne ředitelka, která ztěžka pohupuje svým nemocným tělem. Paša běží za ní, oba vyjdou na zápraží školy a zastaví se. Před školou stojí džíp s vojáky, místo značky má bojové heslo, bílé na černém podkladě. Paša se v heslech moc nevyzná, takže si není dvakrát jistý, o koho jde. Můžou být z dobrovolnického praporu nebo z národní gardy. Vlajka na džípu je stejná jako u nich na škole. Vláda se tudíž nezměnila.

Vojáci nervózně pobíhají, někdo kamsi telefonuje, velitel přistoupí k ředitelce, pevně ji uchopí za loket, odvede ji stranou a něco jí chladně říká. K Pašovi dolétají útržky vět, voják ani tak neprosí o dovolení, jako spíš klade podmínky. Ne, říká voják, to nejde, nemůžeme jinam, musíme sem, přímo k vám, koneckonců vás bráníme, volejte si, kam chcete, třeba do Kyjeva. Ředitelka se ve svém černém oficiálním kostýmku jaksi ztrácí a popelaví v obličeji, takže hned vypadá starší. Ráda by něco namítla, ale neodváží se. Ohlédne se na Pašu, jako by ho prosila o podporu, ale voják kolem Paši projde a poplácá ho po rameni, až se z jeho učitelského saka začne sypat křídový prach.

Ukázka elektronické knihy